

Zaaknummer : 1453051
Raadsvergadering : 26 mei 2026

Onderwerp : Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers Concept-programmabegroting 2027

Collegevergadering : 28 april 2026
Portefeuillehouder : Burgemeester J.H.A. van Oostrum
Steller : Kim Kaak tel. : 0545-250250
Team DIV en secretariaat

Te nemen besluit

1. Kennisnemen van de conceptprogrammabegroting 2027 van het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL) en de prognose voor de periode 2027-2030;
2. Geen zienswijze inbrengen.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

De conceptprogrammabegroting 2027 van de gemeenschappelijke regeling Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL) wordt behandeld in de vergadering van het Algemeen Bestuur (AB) op 26 juni 2026. De conceptbegroting is op 13 maart door het Dagelijks Bestuur (DB) vastgesteld.

De raad heeft de gelegenheid om zienswijzen in te dienen over de conceptprogrammabegroting 2027. De financiële prognose is veranderd ten opzichte van de meerjarenbegroting. De bijdrage voor 2027 is gestegen maar de impact van de prijsstijging is verzacht door in te teren op de financiële reserve.

Argumentatie

1.1 en 2.1 De raad moet ingelicht worden over de conceptprogrammabegroting 2027 en heeft de mogelijkheid een zienswijze in te brengen.

De raad beschikt over een groot aantal wettelijke controle- en sturingsinstrumenten die zowel op de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) zijn gebaseerd als op de Gemeentewet. Het Dagelijks Bestuur stuurt de raad jaarlijks de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het volgende begrotingsjaar én de voorlopige jaarrekening. De raad kan een zienswijze geven op de conceptbegroting en moet daarom over de begroting geïnformeerd worden. Voorgesteld wordt om geen zienswijze in te dienen. De voorgestelde verhoging van de meterprijs is noodzakelijk om de continuering van de door het ECAL voor de gemeente uitgevoerde dienstverlening op het afgesproken niveau te waarborgen. Het borgt ook de toekomstbestendigheid van deze dienstverlening.

Kanttekeningen en risico's

De twee grootste kostenposten voor het ECAL zijn personeel en huisvestingskosten. De stijging van de loonkosten voor het ECAL volgt de landelijke stijging van de CAO. Voor de huisvestingskosten worden momenteel alternatieve scenario's kritisch onderzocht. Beide factoren zijn op dit moment buiten de invloed van het ECAL.

Financiën

De gemeentelijke bijdrage stijgt in 2027

In 2025 is de bijdrage aan het ECAL gestegen en in 2026 is deze hetzelfde gebleven. Voor 2027 gaat de kosten met € 3,79 per meter omhoog van € 167,75 naar € 171,54. De bijdrage voor de

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

gemeente Berkelland stijgt met € 33.895,29 ten opzichte van 2026. De stijging van de bijdrage per meter in 2027 wordt meegenomen in het voorstel over de begroting.

Historisch werd de meterprijs voor vier jaar vastgesteld en meegenomen in een meerjarenbegroting. Door de volatiele schommelingen de laatste jaren in personeelskosten en energiekosten is voor een nieuwe aanpak gekozen. Er wordt geen meerjarenbegroting meer opgesteld voor vier jaar, maar er is een begroting van het opvolgende jaar met een prognose voor de drie daaropvolgende jaren. De jaarlijkse indexering van de bijdrage zal voortaan gebaseerd worden op de Septembercirculaire. Hierdoor wordt de bijdrage elk jaar opnieuw bijgesteld. Dit heeft een jaarlijkse verandering van de bijdrage tot het gevolg. In de huidige prognose zal de bijdrage gemiddeld met 7 euro p/m per jaar stijgen. De prognose van de meterprijs is hierbij nog niet aangepast aan het verder interen op de algemene reserve.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Communicatie

Wij zullen uw besluit richting het ECAL communiceren.

Initiatief, participatie en rol gemeente

De gemeente is deelnemer in de gemeenschappelijke regeling van het ECAL.

Planning en evaluatie

Gemeenteraden kunnen tot uiterlijk twaalf weken na het aanbieden van de conceptbegroting een zienswijze aanbieden aan het DB van de GR ECAL. Het Dagelijks Bestuur van het ECAL stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze en ook van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt. Daarnaast voegt het Dagelijks Bestuur de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het AB van ECAL besluit tot vaststelling van de Programmabegroting 2027 naar verwachting op 26 juni aanstaande.

Alternatieven

Niet van toepassing

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 26 mei 2026

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 april 2026

b e s l u i t:

1. Kennisnemen van de conceptprogrammabegroting 2027 van het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL) en de prognose voor de periode 2027-2030;
2. Geen zienswijze inbrengen.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 26 mei 2026

de griffier, de voorzitter,

drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Programmabegroting ECAL 2027

In de programmabegroting voor 2027 (met een prognose tot en met 2030) wordt een nieuwe werkwijze ingevoerd. Er wordt geen meerjarenbegroting meer opgesteld voor een vaste periode van vier jaar. In plaats daarvan wordt uitgegaan van het begrotingsjaar, met een prognose voor de drie daaropvolgende jaren. Daarmee wordt beter aangesloten op de actualiteit. De volatiele energiemarkt en de stijgende personeelskosten maken het namelijk lastig om voor meerdere jaren een vaste meterprijs vast te stellen.

De jaarlijkse indexering van de bijdrage wordt voortaan gebaseerd op de Septembercirculaire. Hierdoor wordt de bijdrage elk jaar opnieuw vastgesteld. Voor de grootste kostenposten, personeel en huisvesting, worden aanvullende maatregelen voorbereid. Na vaststelling van het beleidsplan wordt een strategisch personeelsplan opgesteld. Voor huisvesting wordt eerst het onderzoek naar de toekomstige mogelijkheden afgewacht.

Voor de gemeente Berkelland bedraagt de bijdrage in 2027 € 171,54 per strekkende meter. Ter vergelijking: in 2026 was dit € 167,75 per meter, een stijging van € 3,79 per meter. Omdat tot en met 2030 niet meer meters worden overgebracht dan in de voorgaande periode, stijgt de totale bijdrage voor Berkelland in 2027 met € 33.895,29 ten opzichte van 2026.

In de prognose voor 2028–2030 wordt verwacht dat de meterprijs jaarlijks met ongeveer € 7 zal stijgen. De prognose van de meterprijs is hierbij nog niet aangepast aan het verder interen op de algemene reserve. De algemene reserve van het ECAL is momenteel relatief hoog. In de AB-vergadering van 18 december 2025 is daarom besloten deze reserve jaarlijks met 10% af te bouwen tot een niveau van € 75.000. Deze afbouw werkt dempend op de meterprijs. Een algemene reserve van € 75.000 biedt voldoende weerstand om onverwachte nadelige resultaten op te vangen. De stijging van €3,79 per meter voor 2027 is reeds berekend na verrekening van het interen op de algemene reserve.

Vergelijking met andere archiefbewaarplaatsen

Er is geen eenduidige benchmark beschikbaar om de kosten van verschillende archiefbewaarplaatsen goed met elkaar te vergelijken. De hoogte van de kosten wordt per archiefdienst bepaald en is afhankelijk van specifieke regelingen, de opzet van de begroting en de wijze waarop de kosten worden verdeeld tussen de deelnemende gemeenten, bijvoorbeeld in een centrumgemeente-constructie. Hierdoor verschillen zowel de uitgangspunten als de gehanteerde rekenmethoden.

De wijze van doorbelasting verschilt per archiefbewaarplaats. Het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL) hanteert een meterprijs op basis van de hoeveelheid overgebrachte en naar verwachting over te brengen archieven binnen de begrotingsperiode. Het Noordveluws Archief werkt met een verdeelsleutel op basis van het inwoneraantal. Het Gelders Archief brengt de kosten voor het e-depot afzonderlijk in rekening, terwijl deze kosten bij het ECAL zijn opgenomen in de meterprijs.

De laatste regionale vergelijking van archiefbewaarplaatsen dateert uit 2018. In deze vergelijking zijn de bijdragen omgerekend naar meterprijzen. Hieruit bleek dat het ECAL in dat jaar relatief voordelig was ten opzichte van andere archiefbewaarplaatsen in de regio. De door het ECAL gehanteerde meterprijs bedroeg in 2018 €115. Ter vergelijking: het Gelders Archief rekende destijds €140 per meter per jaar en het Regionaal Archief Zutphen €152 per meter per jaar. Recentere regionale vergelijkingen op basis van meterprijzen zijn niet beschikbaar.

Daarnaast voert de Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland (KVAN) tweejaarlijks een landelijke benchmark uit; de meest recente dateert uit 2024. Deze benchmark bevat echter veel variabelen, waardoor de uitkomsten niet altijd eenduidig vergelijkbaar zijn. Ook bij een vergelijking

van ogenschijnlijk vergelijkbare archiefdiensten blijken de verschillen groot, mede door variaties in taken, organisatievorm, samenstelling en onderlinge afspraken. Zo bedraagt de meterprijs bij het Regionaal Archief Alkmaar €213,63 per meter per jaar en bij het Regionaal Archief Rivierenland €189,02 per meter per jaar, terwijl het Regionaal Archief Noordwest Utrecht een aanzienlijk hogere meterprijs hanteert van €791,18 per meter per jaar.

Op basis van beschikbare regionale begrotingsgegevens en algemene prijsontwikkelingen kan worden geconcludeerd dat de kosten van archiefbewaarplaatsen in de regio de afgelopen jaren zijn gestegen. De bijdragen van deelnemende gemeenten bij onder andere het Gelders Archief en het Regionaal Archief Zutphen zijn daarbij niet statisch gebleven. Zo heeft het Gelders Archief in de jaren 2025 en 2026 te maken gehad met prijsstijgingen: in 2025 stegen de bijdragen van deelnemende organisaties met circa 4,2% en in 2026 met circa 8%. Deze ontwikkelingen sluiten aan bij de bredere inflatie- en kostenstijgingen binnen de erfgoedsector.